

Din aberațiile DEX-ului (III)

De ce DEX-ul indică **gard, garduri** ... Cf. alb. g a r d h , **sl. g r a d ũ** ? Când Hașdeu, Pușcariu, Mihăilă e.t.c. îl consideră din substrat! Mai jos considerațiile lingvistului I.I. Russu, care a înțeles și istoria popoarelor din jur: p. 957).

(61) **gard** s.n. (pl. *garduri*) 1) „împrejmuire în jurul grădinei, curții, țarcului sau ocolului de vite, din împletituri de nuiele petrecute printre pari bătuți în pământ, sau din spini, bolovani, scinduri, prăjini; ori din plantații de arbuști în vegetație (gard viu)” („clătire; enclos; Einfriedigung, Gehege, Flechtwerk, Zaun aus Zweigen”). 2) „împletitură de nuiele în apă pentru pescuit” („bourdigue; Fischzaun”).

Der.: *gârduș, gârduț, gord-, gârduleț, gârdurel; a gârdui, îngârdui* („îngrădi”); *gardăgiu* („instalator-paznic al gardului de pescuit”), *gârduvariță* (pasăre); topon. *Gârdești, Gârdeancasa*, antropon. *Gardea, Gârduș, Gârdescu, Gârdevescu* etc. (OnR, p. 280–281).

Dial.: arom. *gârdu, ngârdescu, ngârdir, ngârdit, -ură, disgârdescu, disgârdir, -it (dizg-)*; megl. *gard*; istr. *gard* „poartă împletită” („gard” se zice *graie*; StIstr, II, p. 217; CercLg, XVI 1971, p. 90).

Împ. din rom.: ung. *gárgya, gárd, hárgya* (ard. și în șesul Ungariei, începând din sec. XVII) „ghizd” (InfR, p. 46; SzJsz, I, p. 639), *gárdus, kut-, kúdgárgya* (NyIrK, XX 1976, p. 179–184), *kúdgárdulat* „kutköböl” (VI, p. 190), *kúdgárdolat* (XIV, p. 188, Turulung, Sätmar), MNYTETsz, I, p. 1031–2; ucr. *gard* „Ort zum Fischfang”, *gardadzij* (gardăgiu, RomSI, XIV 1967, p. 144), *hard* (BalkA, II, p. 129; RomIX–XIV, p. 414, 583); bg. *gard* „curte”, srb. *garda* „gard; ein Zaunwerk in der Donau zum Hausenfang; Wasserwehr zum Fischfang” (NRR, I, p. 40; DR, X, p. 33; RomSI, XVI 1968, p. 86; SOF, XXI, p. 371).

Alb.: *g a r t h, gárdhi* și *gard* „sieve”, *gardh* (Cord.).

DictB, I, p. 456 „ab it. *giardino* hortus cinctus, cinctura”. ● LexB, p. 235. ● Pontbr, p. 281 germ. *warten*. ● LaurM, I, p. 1278 „din rad. vorbelor *gardire, gardina* etc.; *gradire, gradella, gradina*”. ● Din sl. *gradŭ*: Miklosich, SIEIR, p. 19–20; AlbF, I, p. 355 „alb. *garth-* ist jedoch nicht slavisch”; Cihac, DÉtDR, II, p. 115; Philippide, ILR, p. 140; Densusianu, HLR, I, p. 259, 264; Popovici, DIstr, p. 111; Tiktin, DictRG, p. 663; Șăineanu, DUn, p. 268; Skok, *Slavia*, III 1924, p. 115; Pascu, DÉtMR, II, p. 191, 173; Nandriș, MEFER, 1925, II, p. 14–20, DR, VI, p. 350–357; Rosetti, ILR, III, p. 60 ș.a. ● Diez, EWRom, 164 „*gard* ist buchstäblich das got. *gards* und nebst alb. *garth* viell. daher entlehnt”. ● Meyer, EWAlb, p. 119 „das Verdacht ist nicht ausgeschlossen, dass das alb. Wort (wie das rum.) aus dem Sl. entlehnt ist; doch ist ein Beweis dafür nicht zu führen”. ● Înrudit cu alb.: DIr, II/1, p. 227; Candrea, DEnc, p. 529; Pușcariu, IR, I, p. 178, Capidan, DR, II, p. 461–462 (în legătură cu alb. *gardh-*). ● Giulea, DR, II, p. 357 lat. *carduus*, — „imposibil din toate punctele de vedere” Philippide, OrR, II, p. 713 (care adoptă părerea lui Meyer). ● Jokl, *Slavia*, XIII 1935, p. 300 *gard* împrumut din alban. *gardh-* autohton, nu împr. din slavă. ● Gamillscheg, RomG, II, p. 252 „aus gepid. *gards*, zu aisl. *gard*, asächs. *gard* «Umzäunung» (etc.)”. Admis: Scriban, D, p. 541. ● Skok, RIÉB, III/6, 1938, p. 589 „*gardh-* mot autochtone, d’origine thrace ou illyrienne”. ● AnEtn, 1962–1964, p. 85–86.

Este un element lexical autohton comun albano-român (ce nu poate fi în română împrumutat din slavă din cauza metatezei *grad-* > *gard*; din alb. pentru considerente fonetice și cultural-istorice generale). Etimologia i.e. a fost demult indicată just: **g’herdh-* (**gherdh-*) „a împleti, a răsuci; a împrejmui, îngrađi, încinge” (WP, I, p. 608–609, 2; IEtW, p. 442; WH, I, p. 242–243), v. ind.

De ce din moment ce nici fonetic nu se poate?

	substrat	latina	slavă
ga	gaură, gata, gălbează în-gărdit	galben, găină, găleată	
gra	grapă, groapă	gras, grangur, graur, grav	grămadă, grădină, în-grădit

yard (n.2)

measure of length, Old english *gerd* (Mercian), *gierd* (West Saxon) "rod, staff, stick; measure of length," from West Germanic *gazdijo, from Proto Germanic **gazdjo-* "stick, rod" (source also of Old Saxon *gerda*, Old Frisian *ierde*, Dutch *gard* "rod;" Old High German *garta*, German *gerte* "switch, twig," Old Norse *gaddr* "spike, sting, nail"), from PIE root **ghazdh-o-* "rod, staff, pole" (source also of Latin *hasta* "shaft, staff"). The nautical yard-arm retains the original sense of "stick."

Plus observația de logică de nerespins a dlui Ovidiu Șerbănescu: băț, bețe, împletitură, apărare, gard